

Basishall i Meldal

Ordføreren takker for en fyldig interpellasjon fra Stig Kalstad om et tema som engasjerer mange, nemlig behovet for en basishall i Meldal. Som interpellanten beskriver er engasjementet for Basishall framkommet i Meldal IL sitt innspill til nåværende Plan for Idrett og Fysisk Aktivitet (2017-2020) og også formidlet fra ungdomsrådet i ulike sammenhenger for noen år tilbake. Noe offisielt råd fra idrettsrådet til kommunen om at basishall bør være det neste anlegget som bygges i Meldal, kan ikke ordføreren se at er kommet, så jeg vil advare mot at kommunestyret konkluderer på det før idrettsrådet har fått uttale seg.

Det er svært gledelig at det er bygget opp et sterkt turnmiljø i kommunen. Ordføreren er enig med interpellanten i at kommunen må etterstrebe å støtte opp under dette aktivitetsmiljøet. Det er liten tvil om at egnet og tilrettelagt areal for turn, allsidige gymaktiviteter og basistrening vil trygge det gode turnmiljøet i langt større grad enn i dag og bidra til ytterligere aktivitetsvekst. Ordføreren er også glad for at interpellanten understreker at et slikt tilrettelagt areal ikke bare er for turnsporten, men noe som alle som driver aktiv idrett vil ha nytte av. Det er økt erkjennelse innenfor alle ulike idrettsgrener av hvor viktig basisferdigheter og grunnmotorikk er.

Ordføreren deler derfor synet om at det hadde vært ønskelig med en basishall i Meldal.

Ansvar og eierskap for idrettsanlegg i Meldal?

Interpellasjonen går langt i å konkludere på at en eventuell basishall i Meldal skal være kommunalt eid og drevet. Uavhengig av synet på en mulighetsstudie vil ordføreren advare mot å trekke en rask konklusjon på et såpass prinsipielt spørsmål uten forutgående prosess og saksbehandling. I Meldal har hovedmodellen vært at det er idrettslagene selv som bygger ut og drifter idrettsanlegg, mens kommunen går inn med tilskudd og garantier i tillegg til de statlige tippemiddeltilskuddene. Denne modellen har vært brukt ved alle utbygginger på 2000-tallet, inkl. motorsportbane, kunstgressbaner, klubbhus, tennisbane og fotballhall. Utbygging og drift av Meldalshallen hadde en annen modell. Heller ikke der ble hallen bygd som kommunalt areal med kommunalt driftsansvar, men i regi av et eget selskap, med eierskap bl.a fra kommunen og idrettslagene, samt noe næringsliv.

Siste tilskudd i anleggsutviklingen er fotballhallen på Storås. Også denne ble realisert gjennom et eget selskap, der uten kommunalt medeierskap. Å velge andre utbyggings- og eierskapsmodeller reiser viktige spørsmål rundt likebehandling av de ulike idrettsaktivitetene.

Fordelen med den modellen som er fulgt for utbygging av idrettsanlegg i Meldal er at en får bygd mye mer anlegg for pengene. Kommunale tilskudd og garantier kan spres på flere prosjekter når det er frivilligheten som skaffer øvrig finansiering, dugnadskraft osv. Med kommunale utbygginger vil det slå rett inn i kommunens driftsbudsjett og gjeldssituasjon, noe som erfaringsvis gir mulighet til å realisere langt færre utbygginger. Kommunen er også bundet av lov om offentlige anskaffelser.

Ulempen med modellen er at det er et betydelig arbeid og ansvar som frivilligheten og idrettslagene står med, uten å nødvendigvis ha den profesjonelle kompetansen til det. Det kunne vært en stor fordel om idrettslagene fikk mobilisert sine krefter primært for organisering av aktivitetstilbud, heller enn å bruke så mye av fritid og dugnadskraft på det omfattende ansvaret det er å bygge, drifte og ha ansvar for bygg og anlegg. Erfaringene er likevel at idrettslagene både tar ansvar og har betydelig engasjement i egen anleggsutvikling, med svært gode resultater.

Kommunens eget behov for basishall?

Alle er innforstått med og forstår Meldal IL/Turngruppas ønske om basishall. Interpellasjonen går i tillegg langt i å påstå at det er et stort behov for et slikt areal for en rekke andre aktører, ikke minst kommunale virksomheter. I interpellasjonen står det at *«gymsalen på skolen er heller ikke tilstrekkelig for å dekke behovene skole, SFO, og barnehage har for fysisk aktivitet»*. Dette er en påstand ordføreren stiller seg undrende til og som i så fall er en helt ny opplysning for kommunestyret. Ordføreren kan ikke erindre en eneste sak i kommunestyret denne perioden hvor det framkommer at skolens gymareal er mangelfullt. Både i halvårsrapporter, grunnskolerapporter og ikke minst rådmannens utfordringsnotat i budsjettprosessene, blir kommunestyret kjent med de ulike sektorene og tjenestenes viktigste utfordringer og behov. Ingen kommunestyrerepresentanter har gjennom behandling av disse dokumentene eller i budsjettprosess, tatt til orde for en slik mangel ved skolen.

Ordføreren vil minne om utredningene som ble gjort i forbindelse med skolebruksplan og ny skolestruktur for 10 år siden. Da Meldal kommunestyre i juni 2009 vedtok å bygge en felles grunnskole for hele kommunen, var det med bakgrunn i en utredning og romprogram med 200 m² gymareal. Elevtallet som lå til grunn for utredningen var 370, altså betydelig flere elever enn dagens elevtall ved Meldal barne- og ungdomsskole. Heldigvis ble gymarealet økt til det dobbelte i løpet av den videre prosjekteringen, men det sier noe om at Meldal kommunestyre, skolefaglig ledelse og ansatte, tidligere har vurdert både behov og investeringsevne for skolen. Nå har det gått noen år siden skolen ble bygd, og dagens kommunestyre kan selvsagt vurdere dette forholdet annerledes enn tidligere kommunestyrer, men ordføreren oppfatter ikke at dette er et forhold som er løftet fram av skolen selv.

Kommunestyret har tidligere hatt fokus på at kommunen har mye areal. Gjennomgangen av kommunens økonomi og ressursbruk som ble gjort av Telemarksforskning i 2014 viste at Meldal har mer kommunale kvadratmeter enn sammenlignbare kommuner, både på boliger og formålsbygg. Dette var også bakgrunnen for at kommunestyret ikke prioriterte utbygging av idrettsbygget da kultursal ble utredet og prosjektert, men forholdt seg til allerede eksisterende areal i bygget. I kommunestyrets egen bygningsgjennomgang i 2014 ble det sågar foreslått å rive det som den gang var gymsal2, et forslag interpellanten selv støttet. Forslaget hadde trolig sitt utgangspunkt i kommunens behov for å redusere driftskostnader på bygg, og formodentlig også en vurdering av at det er tilstrekkelig med gymareal i kommunen samlet.

Også i folkehelsearbeidet kan det stilles spørsmål om det er ytterligere hallutbygginger som er det høyest prioriterte tiltaket å bruke kommunale ressurser på. I et folkehelseperspektiv er det stort fokus på å få inaktive i aktivitet, da gjerne ved å tilrettelegge for uorganisert aktivitet og tilgjengeliggjøring av tur- og friluftsområder, uten at dette på noen måte undergraver verdien de organiserte idrettene har for folkehelsen. I det kommunale folkehelsearbeidet er det viktig å treffe tiltak som er kunnskapsbasert i vurderingen av effekt og ressursbruk.

Disse forbeholdene nevnes ikke for å snakke ned behovet for en basishall i Meldal, men ordføreren mener det taler for å behandle det spørsmålet primært som en sak for anleggsutvikling for idretten, med idrettsrådet som viktig innspillsaktør, og ikke først og fremst for den kommunale tjenesteutviklingen og samfunnsbygging for øvrig.

Plan for idrett og fysisk aktivitet

Inneværende plan ble vedtatt desember 2016. Kommunestyret fattet sist vedtak om prioritering av anlegg etter innspill fra idrettsrådet desember 2018. Her står basishall turn på lista over uprioriterte, langsiktige tiltak.

Planen har følgende prioriterte målgrupper:

- Barn og ungdom
- Personer med nedsatt funksjonsevne
- Inaktive

Videre nevner planen to viktige hovedmål/utfordringer for idrettslagene etter innspill fra idrettsrådet:

- Opprettholde aktivitet/nyrekruttering
- Beholde/oppgradere eksisterende anlegg

Planen inneholder ingen vurderinger eller prinsipper om kommunens rolle for mulighetsstudier eller andre tilnærminger for prosjekter som er uprioritert. Det er dette interpellasjonen utfordrer på gjennom forslaget om nettopp en mulighetsstudie. I forbindelse med de første ideene om en fotballhall ble kommunens rolle å gi tilskudd på 15.000 kr til forprosjekt. I saken om disponering av salgsgevinst fra Meldalshallen ble det også drøftet mulighetene for å finansiere forprosjekt for framtidig anleggsutbygging. Interpellasjonen foreslår i stedet en kartlegging etter mønster fra arbeidet med ny kultursal på Løkken.

Inneværende plan går ut dette året og analyse av framtidig behov/ønsker og fastsetting av mål og virkemidler framover blir derfor felles for Orkland. Anleggsprioriteringer etter vedtaket desember 2018 må skje i en plan for idrett og fysisk aktivitet for Orkland og/eller økonomiplan for Orkland.

Snart Orkland kommune

Interpellasjonen understreker at det er hensiktsmessig å avklare/forankre saken i Orkland/Fellesnemnd og peker videre på budsjettnemnd som forankringspunkt. Meldal kommune har avlagt sitt siste budsjett og sin siste økonomiplan, og det blir således ingen flere møter i vår budsjettnemnd. Neste budsjettprosess er helt og holdent Orkland sin, med Fellesnemnda som forberedende organ og det nyvalgte kommunestyret i Orkland som vedtaksorgan. Meldal kommunestyre har også avlagt sin siste prioritering av anleggsprogram med vedtaket i desember. Kommunestyret for Orkland konstitueres i oktober, og fra da av er Meldal kommunestyre sitt mandat begrenset til saker som handler om å avslutte virksomheten i egen kommune.

Idrettsrådet i Orkland vil bli en viktig medvirkningsaktør for utforming av idrettspolitikken i den nye kommunen, og ikke minst for å si noe om behovet for nye anlegg. Ordføreren har i dette svaret i stor grad lagt til grunn praksisen vi har hatt i Meldal med idrettslagene som utbygger, eier og driver av anlegg. I Orkland kan dette stille seg annerledes og det blir viktig å komme fram til en felles strategi,

f.eks hvorvidt kommunen skal ha større ansvar som utbygger/eier enn det vi har hatt som praksis i Meldal.

Mulighetsstudie?

Interpellasjonen foreslår konkret at kommunen igangsetter en mulighetsstudie i nært samarbeid med turngruppa og evt. andre. Ordføreren er sterk tilhenger av at kommunen i framtida bør ha en aktiv rolle i tidligfaser av nye planer og prosjekter som det jobbes med i lokalsamfunnene, næringslivet, idretten og kulturlivet. Slik kan kommunen også stimulere til både aktivitet, engasjement og ideer, og ikke minst bidra med viktig kompetanse og prosessveiledning. Det vil kunne være et viktig bidrag til å opprettholde stor aktivitet bl.a i frivilligheten. Ordføreren ser dette i lys av fokuset på «Kommune 3.0» der begrepet *samskaping* er helt sentralt. I en slik rolleforståelse er det viktig at kommunen, både politisk og administrativt, dreier seg bort fra å bare være myndighetsforvalter og beslutningstaker, men er en viktig samskapende aktør ikke minst sammen med frivillige lag og organisasjoner.

Samtidig er ordføreren opptatt av at kommunestyret ikke må kortslutte de strukturer som er etablert med at idrettsrådet tas aktivt med på råd om viktige prioriteringer for f.eks anleggsutbygging. Saksgangen om ny kultursal ville nok også vært en annen om Meldal kulturråd var etablert den gangen dette ble initiert i kommunestyret.

Ordføreren ser likevel at en slik mulighetsstudie nettopp kan involvere idrettsrådet i å komme med innspill om hvilke anleggsbehov idrettslagene har størst behov for eller samler seg bak, og dernest kartlegge og skaffe informasjon som vil bidra til at idrettslagene har mer konkrete prosjekter å jobbe med når dette skal løftes inn i Orkland og formelle prosesser der.

Det må likevel gjøres en vurdering av hvilke ressurser kommunen har å tilby i et slikt forstudie/kartleggingsarbeid nå som vi er midt oppe i den mest intense perioden med sammenslåingsarbeidet, som vi vet tar mye administrative ressurser.

Ordføreren vil derfor foreslå at interpellasjonen oversendes rådmannen for saksbehandling og at det fremlegges sak for Hovedutvalg HOK for videre behandling, i tråd med hvordan interpellasjonen om kulturscene ble håndtert.

Ordførerens forslag:

Interpellasjonen oversendes rådmannen for saksbehandling. Sak fremlegges for Hovedutvalg HOK for videre behandling.

Meldal, 06.03.19

Are Hilstad
Ordfører